

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar.) — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

„Tiskarna sv. Cirila“

bo od dne 1. meseca oktobra t. l. v **Pöschel-novi hiši, koroške ulice št. 5.**

V tem, da jo vzeme kat. tisk. društvo v svoje roke, priporoča jo vsem p. n. gospodom in uradom, ki imajo za-njo kaj dela. Delo izvrši se jim **hitro** in kar mogoče, **po ceni.**

V njej se dobodo v malem času **vse tiskovine, ki so po naših krajih v navadi**, priskrbimo pa tudi druge brž, ko se pokaže njih potreba.

Naročila pa se vzprejmó vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, v tiskarni sami.

Ravno tam se dobodo tudi „Slov. Gospodar“, „Südsteir. Post“ in „Popotnik“ v posamesnih listih za ceno, kakor je bila do zdaj. S sedanjo **Jan. Leonovo zalogo papirja in tiskovin ni naša tiskarnica v nobeni zvezi.**

V Mariboru dne 24. meseca sept. 1885.

Odbor kat. tisk. društva.

Vabilo k naročbi.

Z mesecem oktobrom začne „Slov. Gospodar“ zadnje četrletje; prosimo torej p. n. naročnike, ki so samo za tri četrť leta bili naročnine poslali, naj ponovijo naročilo o pravem času, da ne pride nered v pripošiljanje.

Tudi novi naročniki se sprejemajo. Do konca leta znaša še naročnina 80 kr.

Naročnina, nova in zaostala, naj se nam pošlje po poštnih nakaznicah, ker je tako najbolj ročno.

Naroča pa se **samo pri upravništvu „Slov. Gosp.“ ali ustmeno tudi v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5.**

Upravništvo.

Na pragu državnega zbora.

Kedar se državni zbor shaja, tresó se ljudstva. Dokler so bili liberalci v državnem zboru na krmilu, ni se bilo drugače godilo. Tega vam sami ne tajé. Postavo za postavo so skovali ali pa pre naredili, toda ljudstvu je bila redko katera na korist. Stala pa je vsaka denarja, denarja toliko, da so ljudstvu le rebra pokala.

Da bi bila ljudstvu le ena postava v tem kako olajšanje prinesla, tega nam ne dokaže žiya duša, tudi iz vrste liberalcev ne, naj si še bolj, kakor to po svojih glasilih storé že do presedanja, za-se svoje najizvrstniše glave. Radi jim priznamo, da njih moške niso brez talentov, samo žal, da jih poznamo dosehmál le bolj po tem, kar so razdrli, in ne vemo pa jim prav hvale za nobeno stvar, ki so jo svoje dni na novo vpeljali. In za take talente se ljudstvo lahko zahvali in je to tudi storilo, saj jim je čemdalje bolj in na večih krajih že hrbet obrnilo.

Liberalcev stopi sedaj sopet manjše število čez prag državnega zbora. Na Českem so v velicem posestvu liberalci za več glasov propadli. To je pouzročila pravičniša razvrstitev volilcev, katero so lani v državnem zboru srečno vpeljali. Po mestih in v malih krajih tudi na kmetih, pa so prodri drugi moške, se ve, tudi liberalci, toda s sedanjo liberalno „levico“ ne bodo čez drn in strn tekli. Da pa bodo le-ti še bolj, kakor so bili prejšnji kričali, češ, da se godi nemštvu sila, to nič ne dé, kajti tako se pokaže le jasneje in hitreje, kam namerava nemški liberalizem.

To mora in koristi gotovo cesarstvu, zakaj, kar vemo mi že zdavna, to pride tako na svitlo — to namreč, da gre nemškim liberalcem njih lastna veljava višje, kakor blagor cesarstva. Če niso oni prvi in edini na vrhu, po tem jim je vse drugo deveta briga. To se sliši že sedaj skoraj v vsakem govoru, to se bere

več ali manj očitno v vsakem glasilu teh liberalcev.

Ne moremo reči, da je „desnica“, to je skupina nemških konservativcev pa slavjanskih poslancev, posebnih, novih moči dobila, vendar slabša od prejšnjih let, kolikor sodimo iz volitev, ni postala. Pač so nemški konservativci vsled hudega pritiska par mož izgubili, za to pa so si drugi klubi, posebno še česki, jih nekaj pridobili in tako vsaj liberalci niso prišli na bolje. —

Tedaj pa tudi ne bo treba, da razkažemo na drobno, kaj se je vsled zadnjih volitev gledé „desnice“ na bolje obrnilo. Če gledamo na število, ni se posebne izpremembe v njej zgodilo, toliko pa vendar moramo reči, da je ostala zmagovalka. To pri tacih razmerah, kakor so naše, tudi nekaj pomeni.

Sedaj pa gre torej pri njej samo za to, da ostane, kakor je dosemal bila, „železni obroč“, ter stopi na noge trdno in edina — tam, kjer gre za blagor ljudstev, katera zastopa. Tega ne povdarjamo zastopj, kajti na večih krajih so si mnenja tako pri konservativnih, kakor pri slovanskih poslancih navskriž. Ta razlika ne more biti toliko v načelih, kolikor gledé pota, po katerem bi poslanci radi kaj dosegli. Na obeh straneh je namreč mož, katerim se vrši vzboljševanje naših razmer preveč po malem.

Posebno nemški konservativci niso nič kaj zadovoljni niti z vlado niti z ostalo desnico; z vlado ne, ker se jim ona čez mero brani njih teženj, in z desnico ne, ker jim kaže ona vse premalo ognja za-nje.

Da slovanskim, izlasti še našim poslancem ne ugaja dosedanji pot, to se lahko umeje, kajti na njem so pač ujeli obljube, pravic pa „presneto malo“. To vé ves svet, da gremo pri nas v tej dobi miru in sprave tako v narodnem, kakor v verskem gibanju — nazaj; našim nasprotnikom pa raste z vsacim dnevom greben in mi jim ga naj še — gladimo! Tedaj pa se nihče več ne čudi, če postaja našim možem tesno v klubu grofa Hohenwarta. Rajši bi se dnes ko jutre združili v novem klubu — južnih Slovanov. V njem bi lahko odločniše terjali, cesar je nam, ki v vsej resnici trpimo silo, treba, naj se narodno razvijemo in otresemo tujega jarma.

Kakor čujemo, se to zdaj ne izgodi ali mi skorej ne dvomimo, da še pride prej ali slej do tega. Preloženo ni odloženo.

Kar smo rekli, to nam kaže dovolj, da nimamo veliko zaupanja v sedanji državni zbor, pa tudi straha ne. V njem je večina premala, da bi kaj važniših reči vkrenila in od manjšine bo pač veliko kriča, toda kjer je koli veliko kriča, tam je malo — volne. (?)

V zadevi nemškega šulvereina.

Po mestih so se povsod nižje in srednje šole že začele in otrok vam mesta le mrgolijo, žal, da je med njimi tudi tacih, ki težko zakrivajo svoja gola trupla; semtertje pa se jim tudi vidi, da trpé glad.

Lepo je torej od one gospóde, ki se trudi iz golega usmiljenja, tacim otrokom priskrbeti hrane, ali tudi potrebnega oblačila. V vsakem mestu je tako društvo za uboge otroke; otima jih tako revščine pa tudi večkrat dušne pogube. Tacih društev smo iz srca veseli in kjer je mogoče, radi jih podpiramo, ali zdi se nam, da so taka društva, vsaj iz večine, mlačna, prav gotovo pa se izvé njih delovanje vse premalo. To je škoda.

Čisto drugače je z nemškim šulvereinom, za njegovo delovanje, največkrat pogubno delovanje skrbi se jih veliko in napeljano je vse tako, da se izve od enega kota do drugega. Vrhovno vodstvo pa ima v avstrijskem cesarstvu dr. Weitlof, če se ne motimo, je advokat na Dunaju, pa advokatura mu ne nese dosti, vsaj posla ne, kajti on se vozi, kakor kakov general po onih krajih, kjer že šulverein ima šole ali pa jih še le namerava vpeljati. Vse vajeti šulvereina so torej v njegovih rokah. Tedaj pa tudi sme človek vprašati: Kaj je dr. Weitlof in kaj namerava on v imenu šulvereina? Za odgovor na ti vprašanji naj stojé te-le vrstice:

Dunajski katoliški dnevnik je že večkrat omenil in prav povdarjal, da je dr. Weitlof, predsednik nemškega šulvereina, frامason ali frajmavrar, tedaj ud društva, ki je še naše dni, vsaj na papirju, prepovedano. Da bi bil mož temu oporekel, nismo nikjer brali in kaj moramo mi tedaj o njem misliti?

Ravno tako vemo vsi Slovenci, kako so sv. Oče svarili v svojem slavnoznanem pismu z dne 20. meseca aprila 1884, biti ali postati ud tega društva. Enako so storili tudi avstrijski škofje v svojem skupnem pastirskem listu z dne 2. marcija meseca 1885.

Iz tega lahko vemo, kako da naj mislimo o tem tajnem društvu in njegovih udih pa njegovih napravah. In kaj gre reči društvu, kateremu je tak razupiti mož na čelu? To se lahko ugane.

Z nemškim šulvereinom pa stoji tako. Šulverein pač razpošilja knjigo, v nemškem in slovanskem jeziku, v kateri kuje do nebes svoje početje. V njej pripoveduje, koliko da skrbi za poduk otrok, ki njegove šole obiskujejo, tudi v krščanskem nauku. Vse prav je to, ali človek le naj ne vpraša, zakaj in kako da se godi to podučevanje!

Naj bi pa tudi tega ne vedeli, toliko je za nas gotovo: če je glavar šulvereina frajmavrar, pomaga tudi šulverein in vsak ud tega